

Hulde van den schrijver.
Lucien De Coninck 3483

**Bijdrage tot de kennis der vrijlevende
Nematoden van België,**

door LUCIEN DE CONINCK, *candidaat in de natuurlijke wetenschappen.*

15470

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute

Instituut voor Zeewetenschappelijk onderzoek
Institute for Marine Scientific Research

Prinses Elisabethlaan 69
8401 Bredene - Belgium - Tel. 059/80 37-15

Overgedrukt uit het *Natuurwetenschappelijk Tijdschrift*, 12^e Jaargang, Nummer 4, 1930.

GENT

Uitgevers- en Boekdrukkershuis v/h Ad. Hoste, N. v
Galgenberg, 21-23

Bijdrage tot de kennis der vrijlevende Nematoden van België,

door LUCIEN DE CONINCK, *candidaat in de natuurlijke wetenschappen.*

INLEIDING.

In October 1929 was het mij vergund, met steun der Vlaamsch Wetenschappelijke Stichting, te verblijven te Utrecht, waar ik, eene maand lang, dagelijks in het Zoölogisch Laboratorium werkzaam was. Daar leerde ik van Dr. J. H. SCHUURMANS STEKHOVEN Jr., de methodiek van het verzamelen en het bepalen der vrijlevende Nematoden, waarvoor ik hem grooten dank verschuldigd ben.

Terwijl de vrijlevende Nematoden in de omringende landen door verscheidene zoekers reeds grondig zijn bestudeerd, werden ze in België maar heel stiefmoederlijk behandeld.

In de Monographie van DE MAN, van het jaar 1884, lezen we in de Inleiding, op blz. 2, regel 10 : « ... GREEFF (1865) theilte in den Sitzungsberichten der Niederrheinischen Gesellschaft mit, dass er sich mit dem Studium der, in der Gegend von Bonn und an der Belgischen Nordseeküste lebenden, Anguilluliden beschäftigt hatte; ... ».

Niettegenstaande al mijne moeite kon ik er niet in gelukken het stuk ter inzage te krijgen, daar het in geen een onzer bibliotheken te vinden is. Verder, in de literatuur, bij de bespreking der Geographische verspreiding der vrijlevende Nematoden, wordt er niet één soort vermeld als reeds gevonden zijnde in België. Ik veronderstel dus dat GREEFF geen soorten genoemd heeft.

Ook in het eerste deel der Fauna van Prof. AUG. LAMEERE worden de Nematoden behandeld. Prof. LAMEERE heeft zich daarbij, zooals blijkt uit zijne literatuuropgave, enkel gesteund op onderzoekingen gedaan in Engeland door BASTIAN (1865), in Duitschland door SCHNEIDER, A. (1866) en door BÜTSCHLI (1873 en 1874), in Hongarije door ÖRLEY (1880), in Nederland en in Frankrijk door DE MAN (1876, 1880, 1884, 1886, 1888, 1889¹ en 1889²). Zoodat men gerust mag zeggen dat er tot nu toe in België niets of in elk geval maar bitter weinig, werd bijgedragen tot de kennis der vrijlevende Nematoden.

Het is dan ook om te verhelpen aan die leemte in de kennis onzer fauna, dat ik mij aan de studie gezet heb der in ons land voorkomende soorten. Hier geef ik een korten inhoud van wat ik tot op heden gevonden heb.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om de Juffrouwen MARIE DE CORDIER en GISELE CROQUISON, die mij hielpen aan aardmonsters, en vooral

Prof. Dr. PAUL VAN OYE, in wiens laboratorium de onderzoeken werden gedaan, en die me steeds met raad en daad ter zijde stond, hartelijk te danken.

METHODIEK.

Voor het verzamelen der Nematoden werd steeds, omdat ze de minst tijdroovende is, de trechtermethode toegepast. Het te onderzoeken aardmonster wordt in een los doekje gewonden; in een zinken cylinder gelegd, met bodem uit geweven metaaldraad (10 draden per loopende cm.); in een trechter gezet en ondergedompeld in lauw water ($\pm 40^{\circ}$ C.). Een groot gedeelte der aanwezige Nematoden zakt naar beneden en verzamelt zich in de gummi-slang die den trechter afsluit. Na 24 uren worden de Nematoden afgetapt in een glazen buisje en meest onmiddellijk gefixeerd met formaline 10 % (= 4 % zuivere formol). Daarna worden ze onder het binoculair (vergrooting 10 à 20 \times) opgevischt met eene fijne naald, op 'n draagglaasje gelegd in een druppel formaline 5 % en microscopisch onderzocht. De teekeningen werden gemaakt met behulp van het teekenapparaat van Abbe (Zeiss).

Met het verzamelen van materiaal werd begonnen einde October 1929, maar door gemis aan de noodige literatuur kon ik slechts einde November 1929 beginnen met het bepalen der gevonden soorten. Daarvoor werd gebruik gemaakt van de monographie van DE MAN (1884) en vooral van het uitgebreide werk over vrijlevende aardnematoden van MICOLETZKY (1921-1922).

AANDUIDING DER VINDPLAATSEN.

Er werd materiaal genomen uit zeer verschillende middens. Zoetwater, aarde, brakwater en brakkegrond werden onderzocht.

De buisjes werden eenvoudig genummerd volgens datum van vangst en onderzoek.

A. — ZOETWATER : 17 vangsten.

- a) SLIJK. — 1) Assels Poel, te Drongen bij Gent (Oost-Vlaanderen) :
n^r 2 en 3 : 19 Oct. 1929; n^r 5 : 26 Oct. 1929; n^r 8 : 2 Nov. 1929;
n^r 10 : 9 Nov. 1929; n^r 14 : 16 Nov. 1929; n^r 18 : 23 Nov. 1929.
- 2) Assels Sloot A. te Drongen bij Gent (Oost-Vlaanderen) :
n^r 4 : 19 Oct. 1929; n^r 6 : 26 Oct. 1929; n^r 7 : 2 Nov. 1929;
n^r 9 : 9 Nov. 1929; n^r 27 : 7 Dec. 1929.
- 3) Leie aan de Snekpebrug te Gent (Oost-Vlaanderen) :
n^r 51 : 18 Jan. 1930.
- 4) Assenede (Oost-Vlaanderen), eerste Poel links langs den dijk naar Philippine :
n^r 16 : 11 Nov. 1929.
- 5) Assenede (Oost-Vlaanderen), tweede Poel links langs den dijk naar Philippine :
n^r 15 : 11 Nov. 1929; n^r 19 (niet onder water) : 11 Nov. 1929.
- b) PLANCTON : 1) Vijver te Destelbergen (Oost-Vlaanderen) :
n^r 38 : 14 Juni 1929.

B. — AARDE : 23 vangsten.

- a) GRASZODEN. — 1) Binnenhof der Universiteit, Paddenhoek, Gent (Oost-Vl.) :
n^r 1 : 15 Oct. 1929.
- 2) Assels, weide tegen Sloot A, te Drongen bij Gent (Oost-Vlaanderen) :
n^r 39 : 28 Dec. 1929 (na langen tijd in water te hebben gestaan in het laboratorium).
- 3) In een boomgaard te Hundelgem (Oost-Vlaanderen) :
n^r 43 : 5 Jan. 1930.
- 4) Langs den Hundelgemschen steenweg te Beirlegem (Oost-Vlaanderen) :
n^r 47 : 5 Jan. 1930.
- 5) In een hof te Ter Hulpen (Brabant) :
n^r 52 : 10 Jan. 1930.
- 6) In de duinen van Knokke naar 't Zwyn op \pm 100 m. van het munitie reserve park (West-Vlaanderen) :
n^r 58 : 30 Jan. 1930.
- 7) Op den dijk langs 't Zwyn, tegen de Hollandsche grens (West-Vlaanderen) :
n^r 60 : 30 Jan. 1930.
- 8) Assels Poel, kant, te Drongen bij Gent (Oost-Vlaanderen) :
n^r 61 : 15 Febr. 1930.
- b) MOS. — 1) Assels Poel, kant, te Drongen bij Gent (Oost-Vlaanderen) :
n^r 11 : 16 Nov. 1929.
- 2) Op een muur van de stadsschool, St-Machariusstraat, te Gent (Oost-Vlaanderen) :
n^r 30 : 16 Dec. 1929.
- 3) Op een muur te Hundelgem (Oost-Vlaanderen) :
n^r 44 : 5 Jan. 1930.
- 4) Tusschen de boordsteen van den grintweg van den Hundelgemschen steenweg te Beirlegen (Oost-Vlaanderen) : n^r 45 : 5 Jan. 1930.
- 5) Op een boomvoet langs den Hundelgemschen steenweg te Beirlegem (Oost-Vl.) :
n^r 46 : 5 Jan. 1930.
- 6) Op den voet van een Robinia, in een hof te Ter Hulpen (Brabant) :
n^r 53 : 10 Jan. 1930.
- 7) Op een duintje in 't Zwyn tegen Knokke (West-Vlaanderen) :
n^r 57 : 30 Jan. 1930.
- 8) In de duinen van Knokke naar 't Zwyn op \pm 100 m. van het munitie reserve-park (West-Vlaanderen) : n^r 59 : 30 Jan. 1930.
- c) BOOMWORTELAARDE (aarde doortrokken met boomwortelen) :
1) Assels Poel, kant, te Drongen bij Gent (Oost-Vlaanderen) : n^{rs} 12 en 13 :
16 Nov. 1929; n^r 21 : 23 Nov. 1929.
- d) AKKERGROND. — 1) Assels, tegen de Snekpebrug, te Drongen bij Gent (Oost-Vlaanderen) : n^r 17 : 23 Nov. 1929 ;
tegen de Sloot A, te Drongen bij Gent (id.) :
n^r 48 : 4 Jan. 1930;
tegen Poel, te Drongen bij Gent (id.) : n^r 49 :
4 Jan. 1930.

- 2) Klikhout akker te Dikkelvenne (Oost-Vlaanderen) : n° 62 : 18 Jan. 1930.
wortelen van gras en van *Matricaria Chamomilla* L.

C. — **BRAKWATER** : 2 vangsten.

- a) SLIJK. — 1) vennetje n° 1 in 't Zwyn (West-Vlaanderen) : n° 54 : 30 Jan. 1930.
2) vennetje n° 2 in 't Zwyn (West-Vlaanderen) : n° 63 : 23 Febr. 1930.

D. — **BRAKKEGROND** : 3 vangsten.

- a) SCHORRE. — 1) 't Zwyn (West-Vlaanderen) :
Wortelen van *Statice limonium* L. aan kant van brakwatergeultje: n° 56: 30 Jan. 1930.
Wortelen van *Obione portulacoides* M. T., tegen het brugje aan de Hollandsche grens : n° 55 : 30 Jan. 1930.
Wortelen van *Statice limonium* L. op \pm 20 m. der slikke : n° 64 : 23 Jan. 1930.

In het geheel werden 45 vangsten gedaan. Daarin werden gevonden, onderzocht en bepaald 5.575 Nematoden die zich verdeelen over 21 geslachten en 58 soorten en eenige variëteiten.

GEVONDEN SOORTEN.

A. — **ZOETWATERNEMATODEN** : 17 vangsten — 1111 individuen.

(* = ook gevonden in aarde. — ** = gevonden in de 4 gebieden).

* <i>Actinolaimus macrolaimus</i> (de Man).	** <i>Monohystera filiformis</i> Bastian.
* <i>Aphelenchus parietinus</i> Bastian.	M. <i>paludicola</i> de Man.
** <i>Cephalobus rigidus</i> (A. Schneider).	<i>Mononchus bathybius</i> Micoletzky.
** C. <i>striatus</i> Bastian.	M. <i>macrostoma</i> Bastian.
<i>Chromadora leuckarti</i> de Man.	* <i>Plectus cirratus</i> Bastian.
<i>Cylindrolaimus melancholicus</i> de Man.	P. c. Bastian f. <i>parietinus</i> (Bastian).
<i>Diplogaster rivalis</i> (Leydig).	* P. <i>granulosus</i> Bastian.
* <i>Dorylaimus brigdammensis</i> de Man.	* <i>Prismatolaimus dolichurus</i> de Man.
** D. <i>carteri</i> Bastian.	* <i>Rhabditis brevispina</i> (Claus).
* D. <i>obtusicaudatus</i> Bastian.	* R. <i>filiformis</i> Bütschli.
D. <i>stagnalis</i> Dujardin.	* <i>Trilobus gracilis</i> Bastian.
* D. <i>tritici</i> Bastian.	* <i>Tripyla papillata</i> Bütschli.
	** <i>Tylenchus agricola</i> de Man.

B. — **AARDNEMATODEN** : 23 vangsten — 2699 individuen.

(* = ook gevonden in aarde. — ** = gevonden in de 4 gebieden).

* <i>Actinolaimus macrolaimus</i> (de Man).	C. <i>emarginatus</i> de Man.
<i>Adoncholaimus thalassophygas</i> (de Man).	C. <i>oxyuroides</i> de Man.
<i>Aphelenchus avenae</i> Bastian.	C. <i>persegnis</i> Bastian, var.
* A. <i>parietinus</i> Bastian.	apicatus (Maupas).
<i>Cephalobus ciliatus</i> (von Linstow).	** C. <i>rigidus</i> (A. Schneider).

- ** *C. striatus* Bastian.
 * *Dorylaimus brigdammensis* de Man.
 ** *D. carteri* Bastian.
Dorylaimus carteri Bastian f. *apicatus* Micoletzky sf. *granuliferus* (Cobb).
Dorylaimus carteri Bastian, var. *brevicaudatus* Micoletzky f. *minutus* (Bütschli) sf. *pratensis* (de Man).
Dorylaimus carteri Bastian, var. *brevicaudatus* Micoletzky f. *minutus* (Bütschli) sf. *typ.*
Dorylaimus carteri Bastian, var. *brevicaudatus* Micoletzky f. *typ.* Micoletzky sf. *acuticauda* (de Man).
Dorylaimus carteri Bastian, var. *longicaudatus* Micoletzky f. *gracilicaudatus* Micoletzky sf. *agilis* (de Man).
Dorylaimus carteri Bastian, var. *longicaudatus* Micoletzky f. *gracilicaudatus* Micoletzky sf. *lugdunensis* (de Man).
Dorylaimus centrocerus de Man.
Dorylaimus elongatus de Man.
Dorylaimus filiformis Bastian var. *bastiani* (Bütschli).
Dorylaimus filiformis Bastian f. *longicaudatus* (von Daday).
Dorylaimus obtusicaudatus Bastian.
Dorylaimus regius de Man var. *superbus* (de Man).
Dorylaimus stagnalis Dujardin ssp. *fecundus* (Cobb) var. *crassus* (de Man).
Dorylaimus tritici Bastian.
 ** *Monohystera filiformis* Bastian.
M. (Penzancia) velox (Bastian).
Mononchus brachyuris Bütschli.
M. papillatus Bastian.
M. tridentatus de Man.
Plectus auriculatus Bütschli.
 * *P. cirratus* Bastian.
P. communis Bütschli.
P. granulatus Bastian.
P. otophorus de Man.
P. parvus Bastian.
 * *Prismatolaimus dolichurus* de Man.
 * *Rhabditis brevispina* (Claus).
 * *R. filiformis* Bütschli.
R. monohystera Bütschli.
 * *Trilobus gracilis* Bastian.
Tripyla filicaudata de Man.
 * *T. papillata* Bütschli.
 ** *Tylenchus agricola* de Man.
T. consobrinus de Man.
T. daveinei Bastian.
T. dubius Bütschli.
T. intermedius de Man.
Trilobus species.

C — BRAKWATERNEMATODEN : 2 vangsten — 586 individuen.

(* = ook gevonden in brakkegrond. — ** = gevonden in de 4 gebieden).

- * *Adoncholaimus thalassophygas* (de Man). ** *Monohystera filiformis* Bastian.
Cebalobus elongatus de Man. *M. microphthalma* de Man.
C. oxyuroides de Man. *M. ocellata* Bütschli.
 ** *C. rigidus* (A. Schneider). * *M. (Penzancia) velox* (Bastian).
 ** *C. striatus* Bastian. *M. vulgaris* de Man, var. *macrura*
 * *Chromadora leuckarti* de Man. *Plectus cirratus* Bastian. [(de Man).
Dorylaimus carteri Bastian, var. *brevicaudatus* Micoletzky, f. *minutus* (Bütschli), sf. *typ.* Micoletzky. *P. granulatus* Bastian.
Dorylaimus filiformis Bastian, var. * *Prismatolaimus intermedius* (Bütschli).
bastiani (Bütschli). *Tripyla papillata* Bütschli.
Dorylaimus obtusicaudatus Bastian. ** *Tylenchus agricola* de Man.
T. dubius Bütschli.
Hoplolaimus species.

D. — BRAKKEGRONDNEMATODEN : 3 vangsten — 1179 individuen.

(* = ook gevonden in brakwater. — ** = gevonden in de 4 gebieden).

<i>Aphelenchus parietinus</i> Bastian.	<i>datus</i> Micoletzky, sf. <i>lugdunensis</i> (de Man).
<i>Adoncholaimus thalassophygas</i> (de Man).	
** <i>Cephalobus rigidus</i> (A. Scheider).	<i>Microlaimus globiceps</i> de Man.
** <i>C. striatus</i> Bastian.	<i>Monohystera dispar</i> Bastian.
* <i>Chromadora leuckarti</i> de Man.	** <i>M. filiformis</i> Bastian.
<i>Deontolaimus papillatus</i> de Man.	* <i>M. (Penzancia) velox</i> (Bastian).
<i>Dorylaimus carteri</i> Bastian, var. <i>brevicaudatus</i> Micoletzky, f. typ. Micoletzky, sf. <i>acuticauda</i> (de Man):	* <i>M. vulgaris</i> de Man, var. <i>macrura</i> (de Man).
<i>Dorylaimus carteri</i> Bastian, var. <i>brevicaudatus</i> Micoletzky, f. <i>minutus</i> (Bütschli), sf. <i>pratensis</i> (de Man).	* <i>Prismatolaimus intermedius</i> (Bütschli).
<i>Dorylaimus carteri</i> Bastian, var. <i>longicaudatus</i> Micoletzky, f. <i>gracilicauda</i>	<i>Sphaerolaimus gracilis</i> de Man.
	** <i>Tylenchus agricola</i> de Man.
	* <i>T. dubius</i> Bütschli.
	<i>Monohystera species.</i>
	<i>Trilobus species.</i>

GEBRUIKTE TERMEN EN AFKORTINGEN.

Talrijkheid = absoluut aantal individuen.

uiterst talrijk	>	10 %	van het totaal aantal individuen (in elk der 4 gebieden afzonderlijk).
zeer talrijk	>	6 %	id.
talrijk	>	5 %	id.
nogal talrijk	>	3 %	id.
niet talrijk	>	2 %	id.
tamelijk zeldzaam	>	1 %	id.
zeldzaam	>	0,25 %	id.
zeer zeldzaam	<	0,25 %	id.

Verspreiding : In hoemeer vangsten eene soort te vinden is, hoe meer ze verspreid is.

Uiterst verspreid	>	40 %	van het totaal aantal vangsten (in elk der 4 gebieden afzonderlijk).
Zeer verspreid	>	30 %	id.
Verspreid	>	20 %	id.
Matig verspreid	>	10 %	id.
Weinig verspreid	>	4 %	id.

L = totale lengte van het individu (gegeven in μ).

α = $\frac{\text{totale lengte.}}{\text{grootste breedte.}}$

β = $\frac{\text{totale lengte.}}{\text{lengte van oesophagus.}}$

γ = $\frac{\text{totale lengte.}}{\text{lengte van staart.}}$

V = lengte van kop tot vulva uitgedrukt in % van de totale lengte.

L. spic. = lengte der spicula genomen in rechte lijn van het een uiteinde naar het andere.

Prap. = aantal praeanale papillen bij het ♂, de anale papille uitgezonderd.

st. = $\frac{\text{lengte stekel.}}{\text{lengte oesophagus.}}$

t. = terricoöl, in de aarde levende Nematoden.

a. = aquatiel, in het water levende Nematoden.

SYSTEMATISCH GEDEELTE.

DEONTOLAIMUS de Man 1880.

DEONTOLAIMUS PAPILLATUS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 32, taf. 1, fig. 3.

Gemakkelijk te herkennen door het voorkomen, bij het ♂, van eene ventrale papillenrij langs den oesophagus (tot 36 papillen). Van deze soort vond ik 12 individuen, waarvan 4 ♀ en 2 ♂.

Voorkomen : tamelijk zeldzaam en verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Obione portulacoides* M. T. en *Statice limonium* L. (n° 55 en 56).

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke ('t Zwyn) t.

TRIPYLA Bastian 1865.

TRIPYLA FILICAUDATA de Man 1880.

de Man 1884, pag. 47, taf. 4, fig. 18.

Maten : ♀ : L : 1740; α : 43,5; β : 5,8; γ : 4,7; V : 49 %; eieren : 2.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in akkergrond (n°. 48 : 2 ♀).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

TRIPYLA PAPILLATA Bütschli 1873.

Bütschli 1873, pag. 52, taf. 6, fig. 35 a-b.

de Man 1884, pag. 47-48, taf. 5, fig. 19.

— 1884, pag. 48, taf. 5, fig. 20, *Tripyla affinis*.

Micoletzky 1914, 401-408, taf. 9, fig. 1 a-j.

Maten : juv. : L : 1540; α : 25,6; β : 4,5; γ : 7,3.

♀ : L : 1220-3020; α : 18-31,6; β : 4,5-6,1; γ : 6,5-12,5;

V : 50-54 %; eieren : 1-4.

Tot 4 eieren in den uterus gevonden. In het midden van het lichaam, bij volwassen dieren, 2 à 3,3 ringen op 10 μ . Aantal individuen : 9 juv., 16 ♀ en 6 ♂ (in nummers 18, 30, 43, 48, 49, 51, 54 en 61).

Voorkomen : niet talrijk en matig verspreid in zoetwaterslijk; zeldzaam maar verspreid in aarde (graszoden, mos en akkergrond); tamelijk zeldzaam en matig verspreid in brakwaterslijk.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.t.; Gent (Leie) a.;
Hundelgem t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

MONOHYSTERA Bastian 1865.

MONOHYSTERA DISPAR Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 97, taf. 9, fig. 1-2.

de Man 1884, pag. 41, taf. 3, fig. 12.

Maten : ♀ : L : 870; α : 34,8; β : 5,1; γ : 9,6; V : 66 %.

Slechts een enkel ♀ vond ik, aan de wortelen levende van *Statice limonium* L. (n^r 64).

Voorkomen : uiterst zeldzaam en matig verspreid in brakkegrond.

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

MONOHYSTERA FILIFORMIS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 97, taf. 9, fig. 7-8.

Bütschli 1873, pag. 63, *M. rustica*.

de Man 1884, pag. 41-42, taf. 3, fig. 13.

Maten : ♀ : L : 550-1000 ; α : 23-40 ; β : 4-5,7 ; γ : 4,2-6,6 ;

V : 56-60 %; eieren : 1.

Aantal individuen : 49 juv., 52 ♀ en 2 ♂ (in n^{rs} 5, 14 à 16, 18, 21, 27, 48, 49, 51, 54 à 56 en 63).

Voorkomen : talrijk en uiterst verspreid in zoetwaterslijk; zeldzaam en weinig verspreid in aarde (boomwortelaarde en akkergrond) ; nogal talrijk en

verspreid in brakwaterslijk, en zeldzaam en verspreid in brakkegrond
aan de wortelen van *Obione portulacoides* M. T. en *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede a. ; Drongen (Assels) a. t. ;
Gent (Leie) a.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a. t.

MONOHYSTERA MICROPHTHALMA de Man 1880.

de Man 1884, pag. 38-39, taf. 2, fig. 8.

Schneider G., 1906, pag. 10, fig. 2 a-b.

de Man 1922, pag. 218-219, fig. 3 a-c.

Maten : ♀ : L : 640; α : 25,6; β : 5,3; γ : 4,2; V : ?.

Van deze soort ligt slechts een enkel ♀ voor (n^r 54).

Voorkomen : zeer zeldzaam en matig verspreid in brakwaterslijk.

Vindplaats : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a..

MONOHYSTERA OCELLATA Bütschli 1874.

Bütschli 1874, pag. 265, taf. 2, fig. 10 a-b en taf. 7, fig. 10 c.

de Man 1888, pag. 6, taf. 1, fig. 2.

Maten : ♀ : L : 620-650; α : 51,6-54,1; β : 5,1-5,6; γ : 3,4-3,5;
V : 49 %.

Bij deze soort waarvan ik 2 ♀ vond (n^r 63), lagen de amphiden op 13,5 μ
afstand van het vooreinde. De ocelli lagen op $\frac{1}{4}^e$ van den oesophagus, en
2,2 \times den afstand tot de amphiden, van het vooreinde verwijderd.

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in brakwaterslijk.

Vindplaats : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

MONOHYSTERA PALUDICOLA de Man 1880.

de Man 1884, pag. 37-38, taf. 2, fig. 7.

Filipjev 1929-1930, pag. 40-41 (met maten).

Maten : ♀ : L : 785; α : 31,4; β : 5,2; γ : 5,4; V : 68 %.

♂ : L : 805; β : 5,3; γ : 4,7.

Een ♀ en een ♂ (n^{rs} 15 en 38); bij het ♀ lagen de amphiden op 12 μ ;
de ocellus met een dubbele lens op 28 μ (op $\frac{1}{5}, 3^e$ van den oesophagus).

Voorkomen : uiterst zeldzaam en matig verspreid in zoetwater (planctonisch
en in slijk).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Destelbergen, a..

MONOHYSTERA (PENZANCIA) VELOX (Bastian) 1865.

Bastian 1865, pag. 157, taf. 13, fig. 189-191. *Theristus velox*.

Bütschli 1874, pag. 262-263, taf. 2, fig. 6 a-b, *Monohystera velox* (Bastian).

de Man 1922, pag. 221-222, fig. 6 a-e.

Maten : ♀ : L : 1090-1570; α : 31,4-37,4; β : 5,2-5,6; γ : 8,2-8,4;
V : 62-71 %; eieren : 1-2.

♂ : L : 1440; α : 41; β : 7,2; γ : 7,5; L. spic. : 40 μ .

Aantal individuen : 214 juv.; 167 ♀ en 79 ♂ in (n^{rs} 54 à 57, 61, 63 en 64).

Voorkomen : uiterst zeldzaam en weinig verspreid in aarde (vochtige graszode en mos); uiterst talrijk en verspreid in brakwaterslijk; uiterst talrijk en zeer verspreid in brakkegrond, aan de wortelen van *Statice limonium* L. en *Obione portulacoides* M. T.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t..

MONOHYSTERA VULGARIS de Man 1880 var. MACRURA (de Man) 1880.

de Man 1884, pag. 39-40, taf. 3, fig. 10.

— , pag. 39, taf. 3, fig. 9, *M. macrura* (volgens Micoletzky 1921).

Micoletzky 1921, pag. 173-176.

Maten : ♀ : L : 470-570; α : 22,8-23,5; β : 5,4-6,7; γ : 2,9-3,8;
V : 45-55 %.

De zwarte kleur van den darm is niet altijd duidelijk te zien, vooral bij eenige juveniele individuen. Van deze soort vond ik 12 juv. 6 ♀ en 1 ♂ (in n^{rs} 63 en 64).

Voorkomen : tamelijk zeldzaam en matig verspreid in brakwaterslijk; zeldzaam en matig verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.

TRILOBUS Bastian 1865.

TRILOBUS GRACILIS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 99, taf. 9, fig. 20-22.

Bütschli 1873, pag. 53-58, taf. 4, fig. 21 a-e, fig. 23 a-b.

de Man 1884, pag. 75-76, taf. 11, fig. 43.

Steiner 1919, pag. 147-157, fig. 1-3.

Maten : juv. : L : 1295; α : 32; β : 4,2; γ : 5,8.

♀ : L : 1750-3500; α : 22,2-36,7; β : 5,7-6,5; γ : 6,7-13,4;
V : 39-47 %; eieren : 1-14.

♂ : L : 2210-2560; α : 34-34,1; β : 5,8-6,4; γ : 15-17;
L. spic. : 38-40 μ ; Prap. : 6-7.

Mijne individuen (49 juv., 57 ♀ en 17 ♂) stemmen het best overeen met de f. typ. Steiner; alleen, in plaats van $\pm 1/10^\circ$ van de lichaamsbreedte, bereiken de praeanaale papillen bij het ♂ $\pm 1/5^\circ$ ervan. Tot 14 eieren telde ik in den uterus van een ♀. (In n^{rs} 2, 5, 15, 18, 27, 51 en 62).

Voorkomen : uiterst talrijk en zeer verspreid in zoetwaterslijk; zeer zeldzaam en weinig verspreid in akkergrond.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Dikkelvenne, t.; Drongen (Assels) a.; Gent (Leie) a.

PRISMATOLAIMUS de Man 1880.

PRISMATOLAIMUS DOLICHURUS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 80-81, taf. 12, fig. 47.

Micoletzky 1921, pag. 198-200.

Maten : juv. : L : 710; α : 47; β : 4,1; γ : 2,9.

Aantal individuen : 5 juv. en 1 ♀; (in n^{rs} 3, 7, 8, 21 en 61).

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in zoetwaterslijk. Zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (vochtige graszode en boomwortelaarde).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a. t.

PRISMATOLAIMUS INTERMEDIUS (Bütschli) 1873.

Bütschli 1873, pag. 67-68, taf. 6, fig. 33 a-b, *Monohystera intermedia*.

de Man 1884, pag. 79-80, taf. 11-12, fig. 46 *Prismatolaimus intermedius*.

Micoletzky 1921, pag. 200-202.

Aantal individuen : 8 juv. en 3 ♀ in n^{rs} 56 en 63.

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in brakwaterslijk; id. in brakkegrond aan de wortelen van *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.

SPHAEROLAIMUS Bastian 1865.

SPHAEROLAIMUS GRACILIS de Man 1876.

de Man 1884, pag. 72, taf. 10, fig. 41.

— 1922, pag. 235-236, fig. 23 a-b.

Schuurmans Stekhoven Jr, 1929.

Maten : ♀ : L : 720; α : 20,5; β : 5,3; γ : 6,5; V : 60 %.

♂ : L : 770; α : 20,3; β : 5,5; γ : 7; L. spic. : 27 μ .

De doormeter der amphiden bij het ♂ is gelijk aan 6 μ . (1 juv., 1 ♀ en 1 ♂, in n^r 64).

Voorkomen : Zeldzaam en matig verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Statice limonium* L.

Vindplaats : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

CYLINDROLAIMUS de Man 1880.

CYLINDROLAIMUS MELANCHOLICUS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 83-84, taf. 12, fig. 49.

Maten : juv. : L : 1140; α : 45; β : 4,3; γ : 7,6.

♀ : L : 1410; α : 35; β : 5; γ : 8,3; V : 48 %.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in zoetwaterslijk (1 juv. en 1 ♀ in n^r 18).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.

PLECTUS Bastian 1865.

PLECTUS (WILSONEMA) AURICULATUS Bütschli 1873.

Bütschli 1873, pag. 91, taf. 7, fig. 44 a-b.

de Man 1884, pag. 116-117, taf. 18, fig. 76.

Maten : ♀ : L : 500; α : 18; β : 4,5; γ : 12,5; V : 50 %.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (mos : 1 ♀ in n^r 30).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Gent, t.

PLECTUS CIRRATUS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 119, taf. 10, fig. 81-82.

de Man 1884, pag. 110-111, taf. 17, fig. 68.

Bastian 1865, pag. 118-119, taf. 10, fig. 79-80, *Pl. parietinus*.

de Man 1884, pag. 109-110, taf. 16, fig. 67, *Pl. parietinus*.

—, pag. 113-114, taf. 17, fig. 72, *Pl. rhizophilus*.

Micoletzky 1921, pag. 218-225.

Maten : juv. : L : 750; α : 25; β : 3,7; γ : 10,7.

♀ : L : 970-1620; α : 17,5-37; β : 3,5-5,6; γ : 7,4-16,2;

V : 41-53 %; eieren : 1-2.

Ik ben van oordeel dat Micoletzky (1921) gelijk had *Pl. parietinus* en *Pl. cirratus* te vereenigen. In mijn materiaal heb ik verschillende overgangen gevonden tusschen deze vormen. Van de 118 juv. en 36 ♀ behooren 5 ♀ en eenige juveniele vormen tot de f. *parietinus* (Bastian), terwijl in hetzelfde aardmonster de juveniele vormen beter overeenstemmen met de f. *typica* (in n^{rs} 4 à 6, 10, 18, 19, 43, 44, 48, 49, 53, 61, 62 en 63).

Voorkomen : nogal talrijk en zeer verspreid in zoekwaterslijk; id. in aarde (graszoden, mos en akkergrond); tamelijk zeldzaam en matig verspreid in brakwaterslijk.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Dikkelvenne, t.; Drongen (Assels) a.t.; Hundelgem t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

Brabant : Ter Hulpen, t.

PLECTUS COMMUNIS Bütschli 1873.

Bütschli 1873, pag. 91-92.

de Man 1884, pag. 115-116, taf. 18, fig. 75.

Maten : ♀ : L : 350; α : 14; β : 3,8; γ : 7,7; V : 47 %; 1 ei.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (Vochtige graszode; n^r 61 : 1 ♀).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

PLECTUS GRANULOSUS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 120-121, taf. 10, fig. 93-94.

de Man 1884, pag. 107-108, taf. 16, fig. 65.

— , pag. 108-109, taf. 16, fig. 66, *Pl. Schneideri*.

Cobb 1914, pag. 53-54, taf. 4, fig. 10, *Pl. tubifer*.

Hofmänner-Menzel 1914, pag. 82-83, fig. 3-4, *Pl. blanci*.

Maten : ♀ : L : 690-1390; α : 14-28; β : 3,6-5,1; γ : 9,8-21,4; V : 42-50 %; eieren : 1-4.

♂ : L : 1220; β : 5,8; γ : 15,2; Prap. : 3 (4 ♂ met 4).

Aantal individuen : 88 juv., 238 ♀ en 38 ♂. Van de 38 ♂ waren er slechts 4 met 4 praeanale papillen. Deze zijn uitstulpbaar. (in n^{rs} 13, 43, 46, 47, 49, 51, 54, 57 à 61 en 63).

Voorkomen : talrijk en weinig verspreid in zoetwaterslijk; uiterst talrijk en uiterst verspreid in aarde (graszode, mos, boomwortelaarde en akkergrond). Zeldzaam en verspreid in brakwater slijk.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Beirlegem, t.; Drongen (Assels) t.; Gent (Leie) a.; Hundelgem t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

PLECTUS (WILSONEMA) OTOPHORUS de Man 1880.

de Man 1876, pag. 74, taf. 9, fig. 34 a-b. *Pl. auriculatus*.

— 1884, pag. 117-118, taf. 18, fig. 77. *Pl. otophorus*.

Maten : juv. L : 335; α : 18,6; β : 3,1; γ : 11,1.

♀ : L : 300-410; α : 11-19; β : 3,3-3,7; γ : 9,1-12,6;

V : 52 %; eieren 1.

De maten mijner individuen (3 juv. en 10 ♀ in n^{rs} 57 en 58) zijn iets grooter als die der literatuur (L : 265-360) De dwarse ringen op de mediane lamellen zijn even duidelijk te zien als bij *Pl. auriculatus*, wat op de teekening van de Man niet te zien is. Verder, wat den vorm der mediane lamellen betreft, zag ik naast den typischen vorm van *Pl. otophorus* van

de Man, ook overgangen naar den typischen vorm van *Pl. auriculatus* (zie de Man 1884).

Voorkomen : zeldzaam en weinig verspreid in aarde (gras uit de duinen en mos op 'n zandheuveltje).

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

PLECTUS PARVUS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 120, taf. 10, fig. 89-90.

de Man 1884, pag. 115, taf. 18, fig. 74.

— 1876, pag. 71, taf. 8, fig. 31 a-e. *Plectus fusiformis*.

Zeer vele individuen in eene graszode die eenige maanden lang, in het laboratorium, in een klein aquarium heeft gestaan (7 juv. en 1 ♀ in n^r 39).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels).

RHABDITIS Dujardin 1845.

RHABDITIS BREVISPIA (Claus) 1863.

Claus 1863, pag. 354, taf. 35, fig. 75, *Anguillula brevispia*.

Bütschli 1873, pag. 104-105, taf. 9, fig. 55.

de Man 1884, pag. 122, taf. 18, fig. 79.

Micoletzky 1921, p. 261-263.

Maten : juv. L : 725; α : 16,6-24; β : 4,5; γ : 8.

Voorkomen : tamelijk zeldzaam en verspreid in zoetwaterslijk (8 juv. in n^{rs} 5, 6, 15 en 16); zeer zeldzaam en weinig verspreid in akkergrond (1 ♀ n^r 48).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Drongen (Assels) a. t.

RHABDITIS FILIFORMIS Bütschli 1873.

Bütschli 1873, pag. 106, taf. 9, fig. 56.

de Man 1884, pag. 123-124, taf. 19, fig. 81.

Micoletzky, pag. 263-264.

Maten : juv. : L : 390; β : 3,2; γ : 3,9.

♀ : L : 700; α : 20,5; β : 5; γ : 4,6; V : 42 %; 1 ei.

Aantal individuen : 11 juv. en 3 ♀ (in n^{rs} 16 en 62).

Voorkomen : zeldzaam en weinig verspreid in zoetwaterslijk; id. in aarde (akkergrond).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Dikkelvenne, t.

RHABDITIS MONOHYSTERA Bütschli 1873.

Bütschli 1873, pag. 106- 107, taf. 8, fig. 53 a-b.

de Man 1884, pag. 121, taf. 18, fig. 78.

Micoletzky 1921, pag. 265-266.

Maten : ♀ : L : 505-585; α : 19,5-20; β : 4-4,8; γ : 6,5-10; V : 72-76 %.

Voorkomen : zeldzaam maar verspreid in aarde (graszoden, boomwortelaarde en akkergrond); 2 juv. en 11 ♀ in n^{rs} 13, 43, 49, 60 en 61.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.; Hundelgem, t.
West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

CEPHALOBUS Bastian 1865.

CEPHALOBUS (ACROBELES) CILIATUS (von Linstow) 1877.

von Linstow 1877, pag. 2-3, taf. 1, fig. 3, *Acrobeles ciliatus*.

de Man 1884, pag. 100-101, taf. 15, fig. 66, *Cephalobus ciliatus*.

Maten : juv. : L : 510; α : 12,7.

♀ : L : 490-600; α : 10,9-15,4; β : 3,2-3,7; γ : 8,5-9,8;
V : 57-60 %.

♂ : L : 510; α : 14,1; β : 3,6; γ : 12,7; L. spic. : 25 μ .

Mijne individuen zijn iets plomper als die der literatuur (α : 14,8-21,6).
Bij een ♂ telde ik, in 't midden van het lichaam 40 ringen op 100 μ . (5 juv.,
9 ♀ en 2 ♂ in n^{rs} 57 en 58).

Voorkomen : zeldzaam en weinig verspreid in zandige grond (gras en mos in de duinen).

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Duinen en Zwyn) t.

CEPHALOBUS ELONGATUS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 96-97, taf. 14, fig. 57.

Maten : ♀ : L : 725; α : 29; β : 3,8; γ : 12; V : 64 %.

Voorkomen : Terwijl Micoletzky deze soort zeer talrijk en verspreid vond in aarde, en de Man ze nogal talrijk vond in weiden, schorren en duinen, vind ik ze maar tamelijk zeldzaam en alleen verspreid in brakwaterslijk (8 ♀ en 2 ♂ in n^{rs} 54 en 63).

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

CEPHALOBUS EMARGINATUS de Man 1876.

de Man 1884, pag. 97-98, taf. 14, fig. 58.

Maten : ♀ : L : 397,5-427; α : 15,2-17; β : 3,6-5,8; γ : 7,5-11,4;
V : 54-55 %.

Van deze zeldzame soort liggen mij enkel 2 ♀ voor; de breedte aan den oesophagus is = 3 à 4, die aan den anus = $\pm 2 \times$ de breedte van den kop (n^r 60).

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (graszode in vette poldergrond).

Vindplaats : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

CEPHALOBUS OXYUROIDES de Man 1876.

de Man 1884, pag. 94-95, taf. 14, fig. 55.

Maten : ♀ : L : 670; α : 23; β : 3,8; γ : 8,7; V : 60 %; 1 ei.

Aantal individuen : 12 juv., 31 ♀ en 7 ♂ (in n^{rs} 43, 48, 49 en 61 à 63).

Voorkomen : niet talrijk en verspreid in aarde (graszoden en akkergrond); zeer zeldzaam en matig verspreid in brakwaterslijk.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Hundelgem t.; Dikkelvenne t.; Drongen (Assels) t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

CEPHALOBUS PERSEGNIS Bastian 1865, var. APICATUS (Maupas) 1900.

Bastian 1865, pag. 124-125, taf. 10, fig. 104-106.

Bütschli 1873, pag. 80-81, taf. 8, fig. 51.

de Man 1884, pag. 92-93, taf. 13, fig. 52.

— , pag. 92, *C. bütschlii*, nom. nov. voor *C. persegnis* Bütschli 1873.

— , pag. 94, taf. 13, fig. 54, *C. nanus*.

Maupas 1900, pag. 555-563, taf. 23, fig. 14-16, en taf. 24, fig. 1-2, *C. dubius* var. *rotundata* en var. *apicata*.

Micoletzky 1921, pag. 282-288, fig. 10 a-c, 11 a-c en 12 a-b.

Maten : ♀ : L : 880-1180; α : 17-22; β : 4,8-5,6; γ : 14,5-22; V : 61-68 %.

De individuen die mij voorlagen zijn wel iets grooter dan de maten der literatuur aangeven, maar stemmen anders goed overeen (6 juv. en 16 ♀ in n^r 30).

Voorkomen : zeldzaam en weinig verspreid in aarde (mos op den kam van van een muur).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Gent, t.

CEPHALOBUS RIGIDUS (A. Schneider) 1866.

Schneider 1866, pag. 161, taf. 11, fig. 9. *Leptodera rigida*.
 Bütschli 1873, pag. 81-82, taf. 7-8, fig. 42, 49 a-c. *C. oxyuris*.
 de Man 1885, taf. 1, fig. 4, *C. rigidus*.
 Micoletzky 1921, pag. 288-293, fig. 13 a-g.

Maten : juv. : L : 585; α : 29,2; β : 4,8; γ : 15,4.

♀ : L : 640-1050; α : 28-34; β : 4-6,7; γ : 6,9-14,6; V : 51-56 %; eieren : tot 3.

♂ : L : 450-810; α : 29-34; β : 2,6-4,7; γ : 5-16,3; L. spic. : 25 μ .

Deze soort, waarvan mij zeer vele individuen voorliggen (321 juv., 125 ♀ en 112 ♂ in n^{rs} 13, 14, 18, 21, 27, 43, 46 à 49, 51 à 53, 55 à 57, 60, 62 à 64), vond de Man slechts uiterst zeldzaam terwijl Micoletzky haar in Oostenrijk zeer talrijk en verspreid vond.

Voorkomen : niet talrijk maar verspreid in zoetwater; uiterst talrijk en uiterst verspreid in aarde (graszoden, mos, boomwortelaarde en akkergrond); tamelijk zeldzaam en matig verspreid in brakwater; uiterst talrijk en zeer verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Obione portulacoides* M.T. en *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.t.; Beirlegem, t.; Gent (Leie) a.; Hundelgem, t.; Dikkelvenne, t.
 West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.
 Brabant : Ter Hulpen, t.

CEPHALOBUS STRIATUS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 125, taf. 10, fig. 107-108.
 Bütschli 1873, pag. 82, taf. 8, fig. 50 a-c.
 de Man 1884, pag. 93-94, taf. 13, fig. 53.
 — 1876, pag. 65, taf. 8, fig. 28 a-g. *C. bursifer*.
 Micoletzky 1921, pag. 278-282, fig. 9 a-b.

Van de talrijke individuen die ik van deze soort gevonden heb, behooren 116 juv., 64 ♀ en 47 ♂ tot de f. *microtubifer* Micoletzky (in n^{rs} 21, 43, 49, 54, 55, 57, 61 en 62) en 49 juv., 29 ♀ en 7 ♂ tot de f. *tubifer* Micoletzky (in n^{rs} 8, 13, 18, 27, 48, 53, 60, 63 en 64).

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in zoetwater; zeer talrijk en uiterst verspreid in aarde (graszoden, mos, boomwortelaarde en akkergrond); zeldzaam en verspreid in brakwater; talrijk en zeer verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Obione portulacoides* M.T. en *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.t.
 West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.
 Brabant : Ter Hulpen, t.

ADONCHOLAIMUS Filipjev 1918.

ADONCHOLAIMUS THALASSOPHYGAS (de Man) 1876.

de Man 1884, pag. 68-69, taf. 10, fig. 39, *Oncholaimus thalassophygas*.

— 1889 (3), pag. 162, taf. 6, fig. 1 a-c.

Filipjev 1918/21, pag. 110, *Adoncholaimus th.*

Allgén 1929, pag. 11-12.

Maten : ♀ : L : 2160-3640; α : 32,2-43; β : 5-7; γ : 16,1-21,6;
V : 49-67 %; eieren : 1-6.

♂ : L : 1970; α : 39,4; β : 5,8; γ : 21,8; L. spic. : 80 μ .

Voor de eerste maal in niet brakkegrond gevonden. De door mij gevonden individuen, tusschen de fijne wortelvertakkingen van een boom, aan den kant van een zoetwaterpoel, behooren zeker tot *Ad. thalassophygas*. Van de eenige tot nu toe in zoetwater gevonden soort *Oncholaimus punctatus* Cobb 1914, verschillen mijne individuen door het aanwezig zijn van borstelpapillen bij het ♂, en door een korteren staart.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (boomwortelaarde); nogal talrijk en verspreid in brakwater; zeldzaam en matig verspreid in brakkegrond.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.

MONONCHUS Bastian 1865.

MONONCHUS (IOTONCHUS) BATHYBIUS Micoletzky 1913.

Een enkel juveniel exemplaar lag mij vóór, en den sleutel volgende van *Micoletzky*, kon ik deze vorm enkel tot *M. bathybius* stellen. Ook de maten stemden goed overeen!

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in zoetwater.

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.

MONONCHUS (MYONCHULUS) BRACHYURIS Bütschli 1873.

Bütschli 1873, pag. 77, taf. 3-4, fig. 20 a-e.

de Man 1884, pag. 66, taf. 9, fig. 37.

Cobb 1917, pag. 467-473, fig. 43-54.

Micoletzky 1921, pag. 344-346, en pag. 363-366, fig. 20.

Maten : ♀ : L : 1020; α : 20,4; β : 3,6; γ : 34; V : 58 %; eieren : 1-2.

Bij de twee ♀ dezer soort die ik gevonden heb in eene zelfde vangst (n° 61), lag de staartklieropening bij het eene ♀ terminaal, bij het andere ♀ duidelijk dorsaal verschoven. Mijne individuen behooren tot de var. *microdentikulatus* Micoletzky, f. *typ.*

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (vochtige graszode).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

MONONCHUS MACROSTOMA Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 101-102, taf. 9, fig. 29-30.
de Man 1884, pag. 63-64, taf. 9, fig. 34.

Maten : ♂ : L : 1290; α : 32; β : 4,3; γ : 8,6.

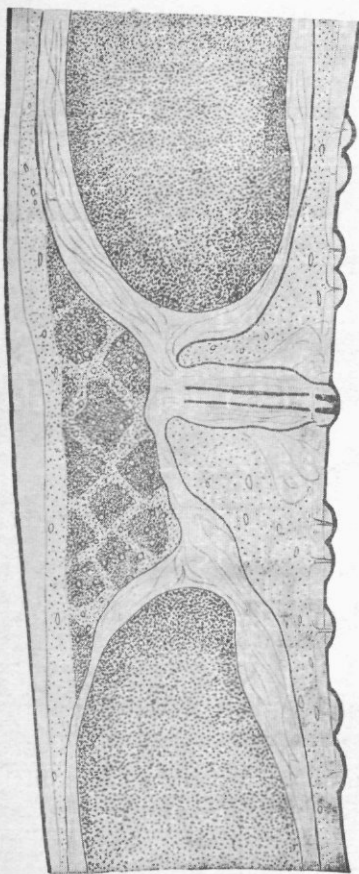
Aantal individuen : 4 juv., 1 ♀ en 1 ♂ in n^{rs} 6, 7, 19 en 27. Bij het ♀ waren er 2 eieren in den uterus.

Voorkomen : tamelijk zeldzaam en verspreid in zoetwaterslijk.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Drongen (Assels), a.

MONONCHUS PAPILLATUS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 108, taf. 10, fig. 52-53.
Bütschli 1873, pag. 76, taf. 3, fig. 19 a-b.
de Man 1884, pag. 64-65, taf. 9, fig. 35.

Maten : ♀ : L : 1820; α : 20,2; β : 3,3;
 γ : 18,2; V : 54%; eieren : 1-3.

Van deze soort vond ik 6 juv. en 18 ♀ in n^{rs} 48 en 49.

Voorkomen : Zeldzaam en weinig verspreid in aarde (akkergrond).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels).

MONONCHUS (ANATONCHUS)

TRIDENTATUS de Man 1876.

de Man 1884, pag. 67, taf. 10, fig. 38.

Maten : ♀ : L : 2440-2610; α : 24,4-27,7; β : 4,3-4,7; γ : 8,7-17,4; V : 60-64 %; 1-2 eieren.

♂ : L : 1940-1980; α : 24,2-28,3; β : 4,2; γ : 13,2-13,8; Prap. 15-16.

3 juv., 4 ♀ en 2 ♂ liggen mij voor (in n^{rs} 48, 49 en 62). Bij het ♂ zijn er nog 3 paar post-anale papillen. Bij de vrouwtjes bemerkte ik heel duidelijk geïnnerveerde papillen vóór en achter de vulva (zie fig. 1) : bij verschillende ♀ vond ik : 2 praevulvare en 2 postvulvare papillen; 4 pr. v. en 3 p.v. pap.; 4 pr. v. en 5 p. v. pap.

Fig. 1
vergrooting $\pm 400 \times$.

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in aarde (akkergrond).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Dikkelvenne, t.; Drongen (Assels), t.

MICROLAIMUS de Man 1880.

MICROLAIMUS GLOBICEPS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 52, taf. 6, fig. 24.

Filipjev 1929-1930, pag. 47-49, fig. 33.

Maten : ♂ : L : 537; α : 25,5; β : 6,7; γ : 10,1; L. spic. : 11 μ ;
diameter amphiden : 4 μ .

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in brakwater en in brakkegrond
aan de wortelen van *Statice limonium* L. (1 juv. en 4 ♂ in n^{rs} 54 en 64).

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.

CYATHOLAIMUS Bastian 1865.

CYATHOLAIMUS INTERMEDIUS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 53-54, taf. 6, fig. 25.

— 1876, pag. 84, taf. 10, fig. 39 a-b, *Cyath. dubiosus* de Man.

Micczetky 1921, pag. 374. *Paracyatholaimus* n. sg.

Maten : ♀ : L : 1180; α : 26,2; β : 7,2; γ : 9,8; V : 54 %; eieren : 1-2.

Voorkomen : zeer talrijk en verspreid in brakwater (52 juv., 36 ♀ en 13 ♂
in nummers 54 en 63).

Vindplaatsen : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

CHROMADORA Bastian 1865.

CHROMADORA (EUCHROMADORA) LEUCKARTI de Man 1876.

de Man 1884, pag. 58-59, taf. 8, fig. 30.

Filipjev 1929-1930, 2^e deel, pag. 31-33, fig. 23 a-h. *Chromadorita leuckarti*
de Man.

Maten : ♀ : L : 845-1125; α : 16,8-26; β : 7,7-8,4; γ : 6,8-7,8; V :
47-50 %; eieren : 1-2.

Van deze soort vond ik 42 juv., 82 ♀ en 58 ♂ in n^{rs} 5, 6, 8, 9, 27,
54, 56, 63 en 64). Het aantal praeanaale papillen bij het ♂ was steeds 8.

Voorkomen : niet talrijk en verspreid in zoetwater; uiterst talrijk en verspreid
in brakwater; nogal talrijk en verspreid in brakkegrond aan de wortelen
van *Statice limonium* L. en *Obione portulacoides* M. T.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.

DIPLOGASTER M. Schultze 1857.

DIPLOGASTER RIVALIS (Leydig) 1854.

Leydig 1854.

Bütschli 1873 pag. 120, taf. 11, fig. 68.

de Man 1884, pag. 86-88, taf. 12, fig. 50.

Maten : ♀ : L : 1965-3370; α : 38,5-61; β : 7,4-9,9; γ : 6,8-9,3;
V : 48-53 %; eieren : 1-36.

♂ : L : 1555-2260; α : 49-77; β : 7,5-8,7; γ : 7,5-9,8;
L. spic. : 36-40 μ .

Bij de meeste individuen dezer soort merkte ik talrijke klieren op die allen uitmonden ongeveer op de zijlijnen. Ook de drie rectale klieren waren meest duidelijk zichtbaar. 55 juv., 135 ♀ en 67 ♂ vond ik van deze soort in nummers 10, 27 en 51. De bewegingen zijn uiterst vlug.

Voorkomen : uiterst talrijk en matig verspreid in zoetwater.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.; Gent (Leie) a.

DORYLAIMUS Dujardin 1845.

DORYLAIMUS BRIGDAMMENSIS de Man 1876.

de Man 1884, pag. 188-189, taf. 32, fig. 135.

— 1876, pag. 37, taf. 6, fig. 14 a-b. *D. stenosoma*.

von Linstow 1876, pag. 7, taf. 1, fig. 14.

Maten : juv. : L : 1350; α : 54; β : 6,4; γ : 4.

♀ : L : 1380-1730; α : 33,6-43,2; β : 4,3-5,7; γ : 4,4-9,8;
V : 41-48 %; eieren : 1-3.

Aantal individuen : 32 juv. en 27 ♀ in nummers 7, 9, 13, 43 en 48.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in zoetwater; niet talrijk en matig verspreid in aarde (graszoden, boomwortelaarde en akkergrond).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.t.; Hundelgem, t.

DORYLAIMUS CARTERI Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 106, taf. 9, fig. 38-40.

de Man 1884, pag. 177-178, taf. 29, fig. 122.

Micoletzky 1921, pag. 477-496, fig. 29 a-s.

Syn. (volgens Micoletzky). *D. acuticauda* de Man, *agilis* id., *bryophilus* id., *consobrinus* id., *fasciatus* von Linstow, *granuliferus* Cobb, *leuckarti* Bütschli, *lugdunensis* de Man, *micrurus* von Daday, *minutus* Bütschli, *parvus* de Man, *pratensis* id. en *similis* id.

Alhoewel ik nog niet voldoende materiaal onderzocht heb, om een oordeel te mogen vellen, denk ik toch wel dat Micoletzky gelijk had,

eenige dezer verschillende soorten te vereenigen onder *D. carteri*. Onder de 1163 individuen (waarvan 278 ♀ en 90 ♂) die mij vóór liggen, heb ik talrijke overgangen gevonden van den eenen vorm tot den anderen. Dit was vooral duidelijk daar waar vele individuen voorlagen in eene en dezelfde vangst, waar zeker slechts een enkele soort voorlag, en waar eene groote variatiebreedte te merken was wat betreft de staartlengte, de ligging der vulva, de uitstrekking der gonaden, of het min of meer duidelijk zijn der lippen.

Mijne individuen verdeelen zich als volgt (zie Micoletzky 1921).

D. c. f. apicatus Micoletzky sf. *granuliferus* (Cobb) 1893.

4 juv. en 2 ♀ in nummer 14.

Maten : ♀ : L : 1570; α : 25; β : 4,1-4,6; γ : 16,8-19; V : 51-53 %.

D. c. f. a. id. f. typ. Micoletzky.

2 ♀ in nummers 30 en 49.

Maten : ♀ : L : 1450-1820; α : 26-32; β : 4,8-5; γ : 22,7-29; V : 45 %.

D. c. var. brevicaudatus Micoletzky f. *minutus* (Bütschli) 1873 sf. *pratensis* (de Man) 1880.

441 juv., 155 ♀ en 60 ♂ in n^{rs} 55 en 57 à 61. Prap. bij ♂ : 12-14.

Maten : ♀ : L : 1290; α : 25,8; β : 3,5; γ : 43; V : 58 %; eieren : 1-3.

D. c. var. b. f. m. sf. typ. Micoletzky.

60 juv. en 4 ♀ in n^{rs} 12, 13, 48 en 54.

Maten : ♀ : L : 1170-1360; α : 19; β : 3,6-4; γ : 29-34; V : 34 %.

D. c. var. b. f. typ. Micoletzky sf. *acuticauda* (de Man) 1880.

266 juv., 101 ♀ en 25 ♂ in nummers 46, 56 en 64.

De individuen van dezen vorm hadden weinige duidelijke lippen, en bij de ♀ was de vulva zeer naar voren gelegen. Daardoor leken zij meer op *D. Hartingii*, waarvan het ♂ onbekend is. De ♂ die mij vóór lagen stemmen volkomen overeen met de beschrijving van het ♂ van *D. acuticauda* de Man. Daar de duidelijkheid der lippen, en de ligging der vulva tamelijk veranderlijk is, heb ik mijne individuen gesteld tot *D. acuticauda*.

Maten : juv. : L : 1000-1730; α : 24,7-35; β : 4,8-5,4; γ : 7,1-19,2.

♀ : L : 1940-2500; α : 24,1-27,1; β : 4,9-5,7; γ : 27,1-62,5;
V : 38-44 %; eieren 1-4.

♂ : L : 2070-2410; α : 27,6-31,2; β : 4,7-4,9; γ : 33,8-62,5;

L. spic. : 66-73 μ ; Prap. : 14-16.

D. c. var. b. f. t. sf. typ. Micoletzky.

14 juv., 8 ♀ en 1 ♂ in nummers 13, 21 en 49.

Maten : ♀ : L : 1350; α : 41; β : 4,2; γ : 31; V : 50 %.

D. c. var. longicaudatus Micoletzky f. *gracilicaudatus* id., sf. *agilis* (de Man) 1876.

18 juv. en 26 ♀ in nummers 1, 13, 45 en 46.

Maten : ♀ : L : 1080; α : 36; β : 6; γ : 9,8; V : 30 %; eieren : 1.

D. c. var. l. f. g. sf. lugdunensis (de Man) 1876.

9 juv. in nummers 21 en 56.

D. c. f. rotundatus Micoletzky.

11 juv. en 10 ♀ in nummers 11, 13, 17, 51 en 62.

Maten : juv. : L : 600-1020; α : 34-40; β : 3,5; γ : 20-25.

♀ : L : 1035-1590; α : 24,4-29; β : 4,1-4,9; γ : 29-31,8;

V : 40 %; eieren : 1-2.

Voorkomen van D. carteri : tamelijk zeldzaam en weinig verspreid in zoetwater; uiterst talrijk en uiterst verspreid in aarde (graszoden, mos, boomwortelaarde en akkergrond); zeer zeldzaam en matig verspreid in brakwater; uiterst talrijk en zeer verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Obione portulacoides* M. T. en *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.t.; Gent, t.; Gent (Leie) a.; Beirlegem, t.

West-Vlaanderen : Knokke (Duinen, t. en Zwyn, a.t.).

DORYLAIMUS CENTROCERCUS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 175, taf. 28, fig. 119.

— 1907, pag. 22-24, taf. 1, fig. 4.

Micoletzky 1921, pag. 503-506, fig. 33 a.d.

Maten : ♀ : L : 1170-1190; α : 20-23,4; β : 4,8; γ : 39; V : 49 %; eieren : 1-5.

Voorkomen : nogal talrijk maar weinig verspreid in aarde (akkergrond) ; 16 juv. en 102 ♀ in nummers 48 en 49.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels), t.

DORYLAIMUS (LONGIDORUS) ELONGATUS de Man 1876.

de Man 1884, pag. 163-164, taf. 25, fig. 104.

von Linstow 1879, pag. 166, *D. tenuis*.

Micoletzky 1921, pag. 527-528.

Maten : juv. L : 950; α : 47,5; β : 4,1; γ : 19.

♀ : L : 3990-6700; α : 83,7-99,7; β : 12,1; γ : 133-134; V : 49 %.

Van deze soort vond ik 3 juv. en 2 ♀ in nummers 21 en 43. Bij de jongere individuen is de staart langer en konisch, wyl bij oudere, volwassen individuen hij kort is en afgerond.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (boomwortelaarde en graszode).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.; Hundelgem, t.

DORYLAIMUS FILIFORMIS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 107-108, taf. 10, fig. 48-49.

de Man 1884, pag. 187-188, taf. 32, fig. 134.

Micoletzky 1921, pag. 468-477, fig. 28 a-c.

Maten : ♀ : L : 1450-1550; α : 35,2-36,2; β : 4,2-4,8; γ : 9,6-25;
V : 50-52 %; 1 ei.

♂ : L : 1680; α : 42; β : 5; γ : 56; L spic. : 50 μ ; Prap. : 7-10.

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in aarde (mos en graszode). Talrijk en verspreid in brakwater.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

De door mij gevonden individuen, indien ik den sleutel volg van Micoletzky 1921, behooren tot :

D. f. var. bastiani (Bütschli) 1873, f. *typ.* Micoletzky.

Bütschli 1873, pag. 29, taf. 1, fig. 3 a-b.

de Man 1884, pag. 185, taf. 31, fig. 131.

14 juv., 18 ♀ en 7 ♂ in nummers 54, 57, 60, 61 en 63 en tot

D. f. f. longicaudatus (von Daday) 1898 sf. *typ.* Micoletzky.

von Daday 1898, pag. 121-122, *D. bastiani* en *D. b. var. longicaudatus*.

6 juv. en 6 ♀ in nummers 60 en 61.

DORYLAIMUS OBTUSICAUDATUS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 106-107, taf. 9, fig. 41-42.

Bütschli 1873, pag. 27-28, taf. 1, fig. 1 a-b. *D. papillatus* Bastian 1865.

de Man 1884, pag. 167-168, taf. 26, fig. 109. *D. obtusicaudatus*.

Micoletzky 1921, pag. 506-510, fig. 34.

Maten : juv. L : 1725; α : 15,6; β : 3,4; γ : 69.

♀ : 1950-2890; α : 19,5-34; β : 3,6-4,5; γ : 28-104; V :
45-54 %; eieren : 1-6.

♂ : L : 1525; α : 38,1; β : 4,6; γ : 61; Prap. : 8 à 10 en 13
à 21.

Aantal individuen : 214 juv., 81 ♀ en 139 ♂ in nummers 13, 16, 17, 19, 21, 43, 48, 49, 51, 54, 57 à 60, 62 en 63.

Voorkomen : niet talrijk en matig verspreid in zoetwater; zeer talrijk en uiterst verspreid in aarde (graszoden, mos, boomwortelaarde en akkergrond); uiterst talrijk en verspreid in brakwater.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.; Assenede, a.; Gent (Leie) a.; Hundelgem, t.

West-Vlaanderen : Knokke (Duinen t. en Zwyn a.).

DORYLAIMUS REGIUS de Man 1876 var. SUPERBUS (de Man) 1800.

de Man 1884, pag. 164-165, taf. 25, fig. 105, *D. regius*.

—, pag. 166-167, taf. 26, fig. 108, *D. superbus*.

Micoletzky 1921, pag. 515-519, fig. 37 a-c.

Maten : ♀ : L : 2370-4500; α : 20,5-43,5; β : 4-5,1; γ : 49-72,1;
V : 44-50 %; eieren : 1-4.

♂ : L : 3450-4080; α : 30-34,5; β : 4,4-5,1; γ : 57-76.

Van deze groote soort vond ik 41 juv., 22 ♀ en 3 ♂ in nummers 13, 21, 43, 61 en 62.

Voorkomen : niet talrijk en verspreid in aarde (graszoden, boomwortelaarde en akkergrond).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Dikkelvenne, t.; Drongen (Assels) t.; Hundedgem, t.

DORYLAIMUS STAGNALIS Dujardin 1845.

Dujardin 1845, pag. 231, taf. 3, fig. C (volgens Allgén 1925).

de Man 1884, pag. 186, taf. 32, fig. 132.

Maten : juv. : L : 1080-2400; α : 22-30; β : 3,2-4; γ : 7,2-12,1.

♀ : L : 3320-3970; α : 44-47; β : 5,6; γ : 11,9-13,2; V : 43 %.

Aantal individuen : 395 juv. en 40 ♀ in nummers 2, 3, 6 à 8, 10, 14, 15, 18, 19, 27 en 51.

Voorkomen : uiterst talrijk en uiterst verspreid in zoetwater.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Drongen (Assels) a.; Gent (Leie) a.

Verder vond ik nog in nummers 48 en 49, 14 juv. en 23 ♀, behorende tot :

D. s. s. sp. fecundus (Cobb) 1914, var. *crassus* (de Man) 1880.

de Man 1884, pag. 186-187, taf. 32, fig. 133. *D. crassus*.

Micoletzky 1917, pag. 560-563, *D. stagnalis* var. *crassus*.

Maten : juv. : L : 1265-2100; α : 17,5-31; β : 3-4,6; γ : 8,4-14,8.

♀ : L : 1970-4910; α : 21-33,4; β : 3,8-4,6; γ : 10,6-13,6;
eieren : 1-3.

Voorkomen : tamelijk zeldzaam en weinig verspreid in aarde (akkergrond).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

DORYLAIMUS TRITICI Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 107, taf. 10, fig. 45-47.

de Man 1884, pag. 170-171, taf. 27, fig. 113. *D. intermedius*.

Micoletzky 1921, pag. 520-524.

Voorkomen : tamelijk zeldzaam en matig verspreid in zoetwater (3 juv. 3 ♀ en 1 ♂ in nummers 19 en 27); uiterst zeldzaam en weinig verspreid in aarde (akkergrond : 1 juv. in nummer 48).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a. t.; Assenede a.

ACTINOLAIMUS Cobb 1913.

ACTINOLAIMUS MACROLAIMUS (de Man) 1880.

de Man 1884, pag. 191-192, taf. 33, fig. 138, *Dorylaimus macrolaimus*.

Cobb 1919, pag. 30-32, *Actinolaimus propinquus*.

Micoletzky 1921, pag. 536-539.

Maten : juv. : L : 2520; α : 36; β : 4,3; γ : 14.

♀ : L : 3240-4070; α : 33,6-43,2; β : 4,5-4,8; γ : 12-16,9;

V : 43-47 %; eieren : 1-4.

Van deze zeer vlugge soort vond ik 4 juv. en 4 ♀ in nummers 19, 51 en 61. De diepte der mondholte gaat van 15 tot 20 μ .

Voorkomen : tamelijk zeldzaam en matig verspreid in zoetwater; zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (zeer vochtige graszode).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Assenede, a.; Gent (Leie) a.; Drongen (Assels) t.

TYLENCHUS Bastian 1865.

TYLENCHUS AGRICOLA de Man 1880.

de Man 1880, pag. 73, *T. filiformis*.

» 1884, pag. 150-151, taf. 23, fig. 99. *T. agricola*.

Micoletzky 1921, pag. 556-558.

Maten : ♀ : L : 610-715; α : 29,8-41,3; β : 5,1-6,5; γ : 3,8-6,2; V : 58-59 %; 1 ei.

♂ : L : 470-750; α : 31-37,5; β : 5,7-7,7; γ : 3,3-4,7; st. = 1/9°.

19 juv., 10 ♀ en 5 ♂ in nummers 1, 4, 7, 9, 43, 48 en 61 à 64.

Voorkomen : zeldzaam en matig verspreid in zoetwater; zeldzaam en verspreid in aarde : graszoden, mos en akkergrond; zeldzaam en matig verspreid in brakwater; zeer zeldzaam en matig verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Dikkelvenne, t.; Drongen (Assels) a.t.; Gent, t.; Hundelgem, t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.

TYLENCHUS CONSOBRINUS de Man 1906.

de Man 1906, pag. 160-163, fig. 4-7. *T. sp.* of *T. consobrinus*.
Micoletzky 1921, pag. 566-568, fig. 43 a.-d.

Maten : ♀ : L : 1120; α : 28,8; β : 9,3; γ : 22,4; V : 89 %; st. 1/12°.

Een enkel ♀ dezer soort vond ik in vettige poldergrond (n° 60).

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde.

Vindplaats : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

TYLENCHUS DAVEINEI Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 126, taf. 10, fig. 109-111.

Bütschli 1873, pag. 37, taf. 1-2, fig. 7 a-c.

de Man 1884, pag. 151-152, taf. 24, fig. 100.

Maten : ♀ : L : 708-850; α : 23,5-33; β : 5,8-7,5; γ : 5,6-6,9; V : 44-61 %.

Van deze soort vond ik 3 ♀ in nummers 49 en 60. De stekellengte was gelijk aan 1/8°.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (akkergrond en graszoden).

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

TYLENCHUS DUBIUS Bütschli 1873.

Bütschli 1873, pag. 39, taf. 2, fig. 9 a-c.

de Man 1884, pag. 145-146, taf. 22, fig. 93.

Maten : juv. : L : 900; α : 36; β : 9; γ : 15; st. 1/6,9°.

♀ : L : 470-1195; α : 23,5-39,8; β : 4,2-7,1; γ : 11,8-27,3;
V : 50-55 %; 1 ei.

♂ : L : 515-1490; α : 25-29,8; β : 4,3-4,7; γ : 11-16,5.

De praeanaale bursale papillen bij het ♂ zijn soms goed zichtbaar, soms afwezig. De lengte van den stekel wisselt van 1/7,2° tot 1/9°. Bij een ♀ vond ik de vulva buitengewoon ver naar voren gelegen (V : 36 %). Aantal individuen : 32 juv., 58 ♀ en 13 ♂ in n°s 1, 43, 48, 49, 60 en 62 à 64.

Voorkomen : nogal talrijk en verspreid in aarde (graszoden en akkergrond); zeldzaam en matig verspreid in brakwater; zeer zeldzaam en matig verspreid in brakkegrond aan de wortelen van *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Dikkelvenne, t.; Drongen (Assels) t.;
Gent, t.; Hundelgem, t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.t.

TYLENCHUS INTERMEDIUS de Man 1880.

de Man 1884, pag. 149, taf. 23, fig. 97.

Maten : ♀ : L : 910-1070; α : 43-54; β : 6,5-7,3; γ : 10,7-13; V : 79%.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in akkergrond (3 ♀ in n^r 48).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

APHELENCHUS Bastian 1865.

APHELENCHUS AVENAE Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 122, taf. 10, fig. 97-98.

de Man 1884, pag. 138-139, taf. 21, fig. 90, *A. agricola*.

Micoletzky 1921 pag. 601-603.

Maten : ♀ : L : 920; γ : 36,3; V : 81 %.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (akkergrond, 2 ♀ in n^r 17).

Vindplaats : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

APHELENCHUS PARIETINUS Bastian 1865.

Bastian 1865, pag. 123, taf. 10, fig. 102-103.

de Man 1884, pag. 139, taf. 7, fig. 24 a-c. *A. modestus*.

Micoletzky 1921, pag. 589-599.

Maten : ♀ : L : 535-900; α : 21-51; β : 6,7-12,8; γ : 16,1-21; V : 65-79 %.

Voorkomen : zeldzaam en verspreid in zoetwater; niet talrijk en zeer verspreid in aarde (graszoden, mos, boomwortelaarde); zeldzaam en zeer verspreid in brakkegrond.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) a.t.; Gent, t.; Beirlegem, t.

West-Vlaanderen : Knokke (duinen en Zwyn) t.

Brabant : Ter Hulpen, t.

Van deze soort vond ik 35 juv., 27 ♀ en 14 ♂. Volgens den sleutel van Micoletzky 1921, verdeelen zich mijne individuën als volgt :

A. p. var. *microtubifer* Micoletzky f. *magnus* id. sf. *gracilis* id.

1 juv. en 2 ♀ in n^r 13 en 57.

A. p. var. *tubifer* Micoletzky f. *magnus* id. sf. *gracilis* id.

2 juv. en 4 ♀ in n^r 46, 55 en 56.

A. p. var. *t.* f. *m.* sf. *informis* Micoletzky.

3 juv., 1 ♀ en 1 ♂ in n^r 48 en 59.

A. p. var. *t.* f. *parvus* Micoletzky.

15 juv. en 2 ♀ in n^{rs} 49, 58 en 64.

A. p. var. t. f. p. sf. informis Micoletzky.

9 juv. 18 ♀ en 13 ♂ in n^{rs} 2, 7, 27, 30 en 53.

Hier volgen nu 3 species die voorloopig niet nader konden bepaald worden:

HOPLOLAIMUS SPECIES.

Van deze soort die ik, met de literatuur die ter mijner beschikking stond, niet kon bepalen, vond ik 2 juveniele vormen, allebei aan 't vervellen, in een brakwater vennetje in het Zwyn.

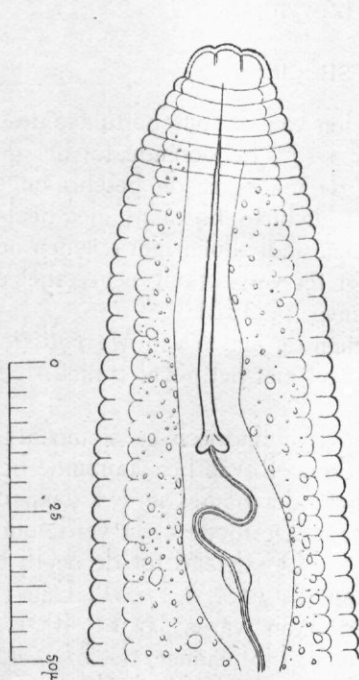

Fig 2.

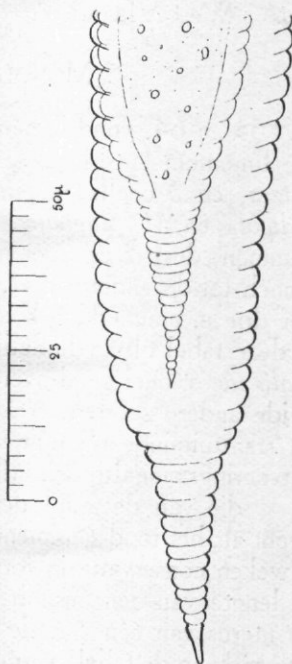

Fig 3.

Maten : L : 845-850; α : 18-20; β : 5,4-5,6; γ : 6,5-6,7. Lengte van den stekel : 77 μ . Kutikularingen : 24 à 30 op 100 μ .

Lichaamsvorm plomp (α : 18-20). *Kutikula* grof geringeld. De ringen zijn glad; \pm 24 ringen over de geheele lengte van den stekel; in het midden van het lichaam : 24 à 30 op 100 μ .

Zijmembranen en *zijorganen* konden niet gezien worden. De *stekel* (zie fig. 2) is zeer lang : $1/11^{\circ}$ der totale lichaamslengte; hij is duidelijk geknopt, en wijst op een driedeelige structuur. De *oesophagus* bezit 2 bulbi : een

onmiddellijk achter den stekel, met lumen met verwijderde chitineuse wanden; en een achterste, zeer zwak ontwikkeld, zonder lumen. De darm is korrelig. De staart is lang (γ : 6,5-6,7) en eindigt spits : het laatste vierde is konisch afgezet (zie fig. 3). Geen staartklier noch uitmondingskanaaltje.

De dichtsbijstaande soort is *Hopl. aquaticus* Micoletzky 1913 en 1914, waarvan de maten zijn :

L : 1200-1650; α : 22-31; β : ?; γ : 5,1; st. 1/8,6.

Het aantal ringen is \pm gelijk. Maar mijne individuen verschillen grondig van de soort van Micoletzky, die op de ringen staafjesachtige teekeningen heeft, door de volkomen gladde, skulptuurlooze ringen.

Vindplaats : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) a.

MONOHYSTERA SPECIES.

In n^{rs} 55 en 64, vond ik aan de wortelen van *Obione portulacoïdes* M.T. en *Statice limonium* L. 11 juv., 19 ♀ en 5 ♂, behorende tot het geslacht *Monohystera*, en 2 ocelli dragende. Daar de maten en de beschrijvingen van *M. paludicola* en *M. stagnalis*, die er het dichtste bijstaan, niet heel en al ooveenstemmen, durf ik de door mij gevondene individuen niet rekenen noch tot de eene noch tot de andere soort. Hier volgt ter vergelijking eene tabel met de maten der drie in aanmerking komende vormen (p. 136).

Uit deze tabel blijkt duidelijk dat, indien de maten van *M. paludicola* en *M. stagnalis* meest heel goed overeenkomen, dit niet het geval is met *M. species* en de beide andere soorten.

Het staartuiteinde bij mijne individuen is cilindrisch en stomp afgerond, zonder uitvoeringskanaaltje; de afstand van de ocelli van het vooreinde bedraagt 3,1 à 4 \times die van de amphiden. De lengte der oogjes is 4,4 μ en de lens is even groot als het rood gepigmenteerd lichaam. De roode kleur verdwijnt meest na twee weken conservatie in formaline 5 %. De afstand tot de ocelli betrekkelijk de lengte van den oesophagus bedraagt : 1/3,4 à 1/4,1. Eén ei vond ik in den uterus van één ♀; de afmetingen ervan waren 16 $\mu \times$ 40 μ .

Steunende op de tabel, vermoed ik, evenals Hofmänner, dat *M. paludicola* en *M. stagnalis* twee vormen zijn eener zelfde soort, en dat de door mij gevonden individuen, of een variëteit zijn van *M. stagnalis*, of eene nieuwe soort.

Voorkomen : niet talrijk maar verspreid in brakkegrond.

Vindplaats : West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

TRILOBUS SPECIES.

Op twee ver uiteen gelegen plaatsen (in n^{rs} 21 en 64) vond ik drie juveniele individuen, wier mondholte volzat met detritus, zoodat ik niets of heel weinig kon zien van de structuur dier mondholte. Nochtans, bij één der individuen zag ik duidelijk, aan het begin van den oesophagus, iets als twee

KENMERKEN		M. paludicola	M. stagnalis	M. species
Lengte	♀ ♂	785-1370 805-950	870-1690 830-1150	682,5-1025 765
α	♀ ♂	20,4-35 23,1-28	15-42 20-32	27,5-41 38,2
β	♀ ♂	5,2-10,2 5-9,1	5,9-8,4 4-8	4,9-6,2 5,2
γ	♀ ♂	5,3-7 4,7-9,5	5,6-8 5,9-7	8,5-11,4 10,9
V	:	51-68 %	41-65 %	83-74 %
Breedte aan den kop	♀ ♂	18-20 μ 18 μ	16-18 μ ?	6-10 μ 7 μ
Id. aan de amphiden	♀ ♂	18-20 μ 18 μ	16-20 μ ?	10-11 μ 8 μ
Id. aan den oesophagus	♀ ♂	27-30 μ 27-30 μ	30-32 μ ?	18-22 μ 16 μ
Grootste breedte	♀ ♂	36-45 μ 33-41 μ	43-47 μ ?	16-28 μ 20 μ
Breedte aan den anus	♀ ♂	22-30 μ 25 μ	23-28 μ ?	15-20 μ 16 μ
Id. aan het staarteinde		5-8 μ	5 μ	3-4 μ
Lengte der specula		57-67 μ (cf. Filipjev.) 170 μ (cf. de Man)	iets korter als bij <i>M. paludicola</i>	27 μ (slank)
Diameter der amphiden		5-6 μ	6 μ	2,6 μ
Ligging der amphiden, betrekkelijk de oesophaguslengte		1/5,2-1/6,8	1/6-1/7,5	1/11,8-1/16,8
Staart		Met uitvoeringsbuisje voor de staartklieren	met uitvoeringsbuisje voor de staartklieren	zonder uitvoeringsbuisje voor de staartklieren.
Bij het ♂		cuticula voor anus geringeld	?	met zeer smalle bursa van ± 4 μ breed, en ± 35 μ lengte, waarvan ± 25 μ achter den anus
Voorkomen		in zoet water	n zoet water	in brakke grond

stompe tandjes (zie fig. 4). Ik stelde dus mijne individuen tot het geslacht *Trilobus* waarvan zij overigens, het geheele habitus hebben.

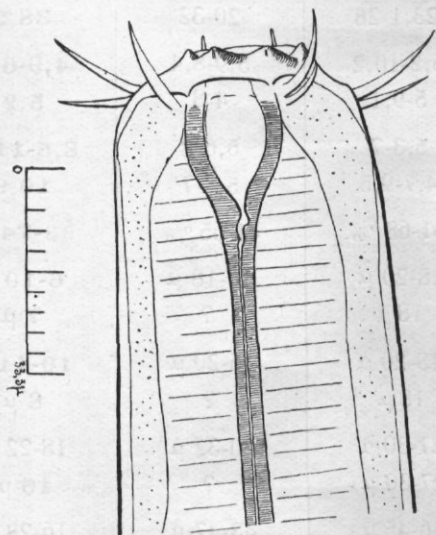

Fig. 4.

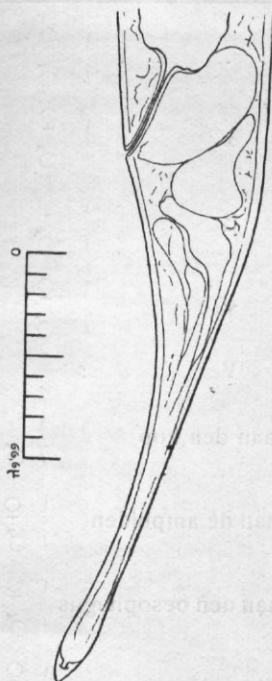

Fig. 5.

Maten :

(Cobb's formule) =		lengte tot zenuwring — tot darm — tot Vulva — tot anus — tot einde.											
		breedte	aan	»	—	aan	»	—	aan	»	—	aan	»
1)		?	580		?	3300		3470					
		40	65		90	60		10					
2)		?	700		?	4400		4620					
		50	100		115	75		10					
3)		300	680		?	4640		4850					
		50	105		110	75		10					

juv. : L : 3470-4850; α : 38,5-44; β : 5,9-7,1; γ : 21-24,1.

Deze vorm is, vergeleken bij de andere *Trilobus* soorten, tamelijk groot. De *Kutikula* is glad, met talrijke langsstrepen en enkele fijne borsteltjes. Op een afstand van ongeveer 100 μ . van het vooreinde staan er 2 groepjes van 3-4 kleine borsteltjes. *Amphiden* niet zichtbaar.

Aan den *kop*, 10 stijve borstels waarvan 6 grootere en 4 kleinere. *Mondholte* bekervormig, zonder lokale verdikkingen, met chitineuse wanden. *Oesophagus*, aan het begin met zeer onduidelijke tandachtige voorsprongen,

langzamerhand zwellend zonder echter een bulbus te vormen. *Excretieporus* niet zichtbaar; slokdarmring vóór het midden van den oesophagus. *Staart* (zie fig. 5) langzamerhand versmallend met duidelijke staartklieren; aan het uiteinde iets oezwollen, met duidelijk uitvoerkanaaltje.

Deze soort kon ik niet bepalen daar ik nergens in de literatuur, *Trilobus*-soorten vond, met zoo groote afmetingen.

Voorkomen : zeer zeldzaam en weinig verspreid in aarde (boomwortelaarde) en in brakkegrond, aan de wortelen van *Statice limonium* L.

Vindplaatsen : Oost-Vlaanderen : Drongen (Assels) t.

West-Vlaanderen : Knokke (Zwyn) t.

LITERATUUR AANGAVE.

- ALLGÉN, CARL. 1925. Beiträge zur Kenntnis der freilebenden Nematoden Schwedens. Arkiv för Zoologi (K. Svenska Vetenskapsakademien). Bd. 18 A, n° 5.
- 1929. Südschwedische Marine Nematoden. Göteborgs Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhälles Handlingar, Bd. 5, Sér. B, Bd. 1, n° 2.
- BASTIAN, H. CH. 1865. Monograph on the Anguillulidae, or free Nematoids, Marine, Land, and Freshwater; with Descriptions of 100 new species, in the Transactions of the Linnean Society of London, vol. 25.
- BÜTSCHLI, O. 1873. Beiträge zur Kenntnis der freilebenden Nematoden, in Nova Acta Acad. Caes. Leop.-Carol. Vol. 36.
- 1874. Zur Kenntnis der freilebenden Nematoden, insbesondere der des Kieler Hafens, in Abhandl. Senckenbergischen Naturforsch. Gesellschaft, Frankfurt a.M. Bd. 9.
- CLAUS, C. 1863. Über einige im Humus lebende Anguillulinen, in Z. wiss. Zool., Vol. 12.
- COBB, N. A. 1893. Nematodes, mostly Australian and Fijian, in Macleay Memorial Volume, Department of Agriculture.
- New South Wales, Miscellaneous Publications N° 13, Sydney.
- 1913. New nematode genera found inhabiting fresh-water and non brackish soils, in Journ. Washingt. Acad. Sciences, Vol. 3.
- 1914. North American free-living fresh-water Nematodes; Contribution to a science of Nematology II, in Trans. Amer. Microscop. Soc., Vol. 33, Washington.
- 1917. Nematology VI. The Mononchus (*Mononchus* Bastian 1865) a genus of free-living predatory Nematodes, pag. 431-486, met 2 taf. en 75 fig.
- DADAY, E. VON. 1898. Die freilebende Süßwassernematoden Ungarns, in Zoölog. Jahrbücher, Vol. 10, Syst.
- 1905. Untersuchungen über die Süßwasser-Mikrofauna Paraguays, in Zoologica, Vol. 18, heft. 44.
- DUJARDIN. 1845. Histoire naturelle des Helminthes ou vers intestinaux. Paris.
- FILIPJEV, I. N. 1918-1921. Nématodes libres marins des environs de Sébastopol (in Russisch). Travaux Lab. Zool. et Stat. Biol. Sébastopol, Ac. Sciences, Russie.
- 1929-1930. Les Nématodes libres de la baie de la Néva et de l'extrémité orientale du Golfe de Finlande. In Arch. für Hydrobiologie Bd. 20, h. 4; Bd. 21, h. 1.

- GREEFF. 1865. Sitzungsberichten der Nat. Ver. Preuss. Rheinl. und Westphalen. Juni.
- HOFMANN-MENZEL. 1914. Neue Arten freilebender Nematoden aus der Schweiz, In Zool. Anzeiger, Bd. 44, pag. 80-91.
- LAMEERE, Aug. 1895. Manuel de la Faune de Belgique. Tome I. Bruxelles, H. Lamer-
tin. 1895.
- LEYDIG, F. 1854. Zoologisches. Arch. Anat. Phys. 1854; t. 11.
- LINSTOW, O. VON. 1876. Helminthologische Beobachtungen, in Archiv. für Naturge-
schichte, 42 Jahrg., 1 heft.
- 1877. Helminthologica, id., 43 Jahrg.
 - 1879. Helminthologische Studien, id., 45 Jahrg.
- MAN, J. G. DE. 1876. Onderzoekingen over vrij in de aarde levende Nematoden, in
Tijdschr. Nederl. Dierkund. Vereenig. II. 1.
- 1880. Die einheimischen, frei in der reinen Erde und im süßen Wasser lebenden
Nematoden, monographisch bearbeitet. id. 5.
 - 1884. Die frei in der reinen Erde und im süßen Wasser lebenden Nematoden der
Niederländischen Fauna. Leiden. E. J. Brill.
 - 1885. Helminthologische Beiträge, in Tijdschr. Nederl. Dierkund. Vereenig. (2)
Vol. 1.
 - 1886. Anatomische Untersuchungen über freilebende Nordsee-Nematoden. Leipzig.
 - 1888. Sur quelques Nématodes libres de la Mer du Nord, nouveaux ou peu
connus. Mém. Soc. Zool. France. T. 1.
 - 1889 (1). Espèces et genres nouveaux de Nématodes libres de la Mer du Nord
et de la Manche. Id. T. 2.
 - 1889 (2). Troisième note sur les nématodes libres de la mer du Nord et de la
Manche. Id. T. 2.
 - 1889 (3). Ueber zwei in der feuchten Erde lebenden Arten der Gattung Oncho-
laimus Dujardin, in Tijdschr. Nederl. Dierkund. Vereeniging, 2e Serie, deel II.
 - 1906. Observations sur quelques espèces de Nématodes terrestres libres de l'île
de Walcheren. Annales Soc. Royale Zool. Malacolog. Belgique. T. 41,
pag. 156-174.
 - 1907-08. Contribution à la connaissance des Nématodes libres de la Seine et
des environs de Paris. Annales de Biologie Lacustre, t. II.
 - 1917. Beitrag zur Kenntnis der in Norwegen frei in der reinen Erde lebenden
Nematoden, in Tijdschr. Nederl. Dierkund. Vereenig. (2). Dl. 16.
 - 1922. Vrijlevende Nematoden, in Flora en Fauna der Zuiderzee, blz. 214-261.
- MAUPAS, E. 1900. — Modes et formes de reproduction des Nématodes. Arch. Zool.
Expér. (3) vol. 8.
- MICOLETZKY, H. 1913. Zur Kenntnis des Faistenauer Hintersees bei Salzburg, etc.
Nachtrag zur Littoralfauna, in Internat. Rev. gesamt. Hydrobiol. Biol. Suppl.
VI. Série.
- 1914. Freilebende Süßwasser-Nematoden der Ost-Alpen mit besonderer Berück-
sichtigung des Lunzer-Seengebietes. In Zool. Jahrb. Bd. 36, Syst.
 - 1917. Freilebende Süßwasser-Nematoden der Bukowina, in id. Bd. 40, Syst.

- 1921-22. Die freilebenden Erd-Nematoden, mit besonderer Berücksichtigung der Steiermark und der Bukowina, zugleich mit einer Revision sämtlicher, nicht mariner, freilebender Nematoden in Form von Genusbeschreibungen und Bestimmungsschlüsseln in Arch. für Naturgeschichte Bd. 87, Abt. A, heft 8/9.
- ÖRLEY, L. 1880. Monographie der Anguilluliden, in Természettudományi Füzetek, Bd. 4, Budapest.
- SCHNEIDER, A. 1866. Monographie der Nematoden. Berlin.
- SCHNEIDER, G. 1906. Beitrag zur Kenntnis der im Uferschlamm des Finnischen Meerbusens lebenden Nematoden, in Acta Soc. Fauna Flora Fennica Bd. 27. Helsingfors.
- SCHUURMANS STEKHOVEN Jr., J. H. 1929. Ein Karnivor unter den marinen Nematoden in Zool. Anz. Bd. 81, heft 7/10.
- STEINER, G. 1919. Die von A. Monard gesammelten Nematoden der Tiefenfauna des Neuenberger Sees, in Extr. Bull. Soc. Neuchâteloise Sc. Nat., t. 43, Neuchâtel.

*Uit het Biogeographisch Instituut
der Universiteit te Gent.*

